

Aleksandra Bujakiewicz

**Zakład Fotogrametrii, Teledetekcji i SIP, Wydział
Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej**

**80 LAT POLSKIEGO TOWARZYSTWA
FOTOGRAMETRII I TELEDETEKCJI
1930 - 2010**

Działalność PTFiT na forum

- krajowym**
- międzynarodowym**

Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji obchodzi Jubileusz

- 80 lat istnienia, oraz**
 - przynależności do Międzynarodowego
Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji (ISPRS)**
- Jest jednym z najstarszych Towarzystw w grupie
Członków ISPRS, które w lipcu 2010 roku
obchodziło 100 - lecie powstania.**

Rola Polskiego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji (PTF / PTFiT) na forum krajowym na przestrzeni 80-ciu lat była determinowana wieloma czynnikami, w tym między innymi:

- warunkami gospodarczymi i politycznymi kraju,**
- historycznym rozwojem technologii fotogrametrycznych.**

Główną rolą Towarzystwa było zawsze stwarzanie możliwości dla pogłębiania wiedzy i dzielenia się doświadczeniami naukowymi i produkcyjnymi na forum organizowanych sympozjów, konferencji i warsztatów w zakresie naszej profesji.

Historia i tradycja PTFiT jest długa i bogata

- założone zostało w lutym 1930 roku pod nazwą **Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne (PTF)**
- zebranie założycielskie Towarzystwa odbyło się w Politechnice Warszawskiej pod przewodnictwem **prof. Kaspra Weigla**, który został pierwszym przewodniczącym Towarzystwa
- po opracowaniu Statutu PTF i formalnej rejestracji, Towarzystwo rozpoczęło wieloletnią szeroką działalność zarówno w kraju jak i na arenie międzynarodowej.

Pierwsze lata działalności PTF, przypadające na lata 30-te XX wieku, wymagały wiele entuzjazmu i wysiłku przy wykonywaniu licznych prac organizacyjnych przez bardzo ograniczoną liczbę specjalistów w dziedzinie fotogrametrii.

Prekursorzy polskiej fotogrametrii organizowali

- pierwsze przedsięwzięcia badawcze i produkcyjne w zakresie fotogrametrii , a także**
- proces nauczania.**

Są nimi między innymi:

- prof. Kasper Weigel – pierwszy przewodniczący PTF,**
- prof. E. Warchałowski vice-przewodniczący,**
- prof. M.B. Piasecki - sekretarz naukowy**

Członkowie Zarządu i Stowarzyszenia

**prof. B. Piątkiewicz
mjr. T. Herfurt
doc. W Sztompke
mjr. A. Zawadzki
mjr. T. Wereszczyński**

**prof. E. Wilczkiewicz
mjr. Z. Paluch
prof. T. Gutowski
inż. Gryglaszewski,
doc. S. Dmochowski**

PREKURSORZY POLSKIEJ FOTOGRAMETRII

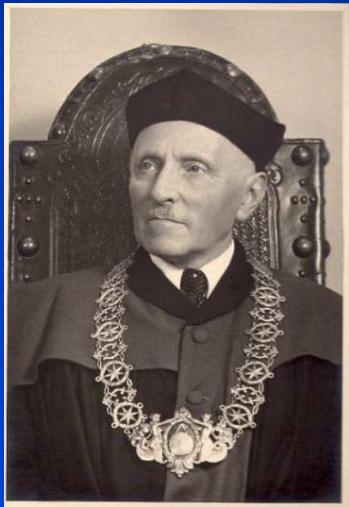
PROF. K. WEIGEL
1880 – 1941

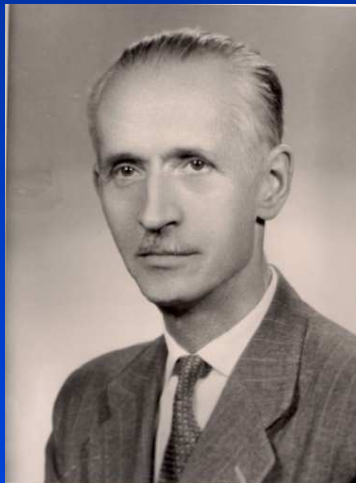
PROF. E. WARCHAŁOWSKI
1885 – 1953

PROF. E. WILCZKIEWICZ
1891 – 1946

PROF. B. PIĄTKIEWICZ
1878 – 1966

PROF. M.B. PIASECKI
1904 – 1980

PROF. W. SZTOMPKE
1906 - 1974

W 1930 roku powstaje przy Polskich Liniach Lotniczych pierwsze w Polsce przedsiębiorstwo fotogrametryczne **FOTOLOT**

- **prof. M.B. Piasecki - założyciel / kierownik**
doc. W. Sztompke – współorganizator
- **opracowano technologię fototriangulacji oraz sporządzania fotomap**
- **opracowano projekty dla Ministerstwa Skarbu: fotoplany dla melioracji Polesia i doliny rzeki Narwii (ogółem dla ponad 5 milionów hektarów)**
- **opracowano także fotoplany w skali 1:2000 dla Warszawy, Krakowa, Łodzi i innych miast w Polsce.**

Znaczną rolę odegrała także działalność prowadzona w Wojskowym Instytucie Geograficznym, powstałym w 1918 roku, gdzie:

- w 1920 r. utworzono Referat Fotogrametryczny przekształcony w 1926 r. w Samodzielny Referat Fotogrametryczny;**
- w latach 1921 – 24 wykonane zostały zdjęcia fotogr. odcinka granicy polsko-rosyjskiej (długość 1400 km) z których opracowano fotomapy i plany sytuacyjno-wysokościowe tego obszaru;**
- w latach 1930-1939 pokryto zdjęciami obszar ponad 15 000 km² (40 % terytorium Polski), z których wykonano pierworysy map topograficznych.**

W 1930 roku ukazał się pierwszy w języku polskim podręcznik w zakresie fotogrametrii - nt. 'Zasady zdjęć fotogrametrycznych', którego autorem był prof. inż. E. Wilczkiewicz.

Prof. Wilczkiewicz, w 1932 roku obronił na Politechnice Lwowskiej (PL), pracę doktorską, a w 1937 r. pracę habilitacyjną (obie w zakresie fotogrametrii). Otrzymuje tam nominację profesora w zakresie miernictwa i fotogrametrii.

Studentem prof. Wilczkiewicza i prof. Weigla na PL był Teodor Blachut, polski fotogrametra o światowej sławie, który w 1938 roku obronił tam pracę magisterską w zakresie fotogrametrii, a po wojnie pracę doktorską na Politechnice w Zurichu.

W 1931 zorganizowano w Warszawie I Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego

- z sesją referatową i wystawą , oraz**
- przystąpiono do prac dotyczących słownictwa fotogrametrycznego.**

Pierwsza wersja Słownika została wydana w latach 1934-1937 w Przeglądzie Fotogrametrycznym w formie załączników.

Druga wojna światowa przerwała formalną działalność Stowarzyszenia, jednakże nie obniżyła zaangażowania polskich fotogrametrów w pracach zawodowych w latach okupacji i bezpośrednio po niej.

W publikacjach prof. Z. Sitka i A. Linsenbartha, wydanych z okazji poprzednich Jubileuszów PTFiT, została bardzo wnikliwie, na podstawie wielu dostępnych źródeł, przedstawiona i analizowana historia polskiej fotogrametrii oraz wkładu poszczególnych osób w jej rozwój na przestrzeni kilku dziesięciu lat, w tym w latach okupacji.

- Prof. M.B. Piasecki został ewakuowany do Paryża, gdzie z inicjatywy dowództwa jednostek WP, przygotowywał podkłady dla zdjęć lotniczych dla Francuskiego Wojskowego Instytutu Geograficznego. Jednocześnie zostaje tam członkiem francuskiego ruchu oporu;**

- Dr Teodor Blachut, działał na terenie Szwajcarii, gdzie zorganizował służbę sprawozdawczą dla rejestrowania licznych prac inżynierskich przez polskich żołnierzy tam internowanych. W 1944 roku, przebywając w obozie dla internowanych w Winterhur opracował i wydał skrypt 'Fotogrametria' ;
- Prof. płk. Bronisław Dzikiewicz oraz mjr Adam Lipko brali udział w pracach topograficznych wykonywanych przez II Korpus polskiej armii na zachodzie;
- Doc. S. Dmochowski wykonywał prace w Warszawskim Urzędzie Miejskim, w latach 1941- 44 .

Wiele innych osób przygotowywało się także w tym czasie do podjęcia prac w dziedzinie fotogrametrii bezpośrednio po zakończeniu wojny.

Efektem tego była możliwość uruchomienia w pierwszych latach powojennych :

- Biura Fotogrametrycznego w Głównym Urzędzie Pomiarów Kraju, kierowanym przez inż. S. Dmochowskiego, a także**
- wznowienia nauczania przedmiotów w zakresie fotogrametrii, przez prof. B. Piątkiewicza na Politechnice Warszawskiej oraz przez prof. E. Wilczkiewicza na Politechnice Krakowskiej.**

Reaktywowanie Polskiego Towarzystwa Fotogram., jako Sekcji Naukowej SGP nastąpiło 4 grudnia 1957 roku, na zebraniu założycielskim prowadzonym przez prof. M. Odlanickiego-Poczobutta.

- Przewodniczącym został prof. M.B. Piasecki (sprawujący tę funkcję do 1970 roku)**
- Członkami Zarządu zostały częściowo osoby działające w latach 30-tych (S. Dmochowski, W. Sztompke), uzupełnieni nowymi specjalistami (prof. J. Cisko, prof. B. Wrona, mgr. M. Roguski, mjr. C. Lipert, płk. L. Winiewicz, mgr. A. Bucholc, mgr. L. Więckowski, doc. A. Linsenbarth i inni).**

W następnych latach pojawiało się coraz większe grono bardzo aktywnych fotogrametrów.

Między innymi, J. Wapiński, Z. Sitek, B. Bohonos, Z. Kowalczyk, J. Konieczny, S. Papiernik J. Butowtt, J. Jachimski, A. Bujakiewicz, A. Świątkiewicz, R. Kaczyński, S. Dąbrowski, E. Wanot, L. Kolondra, R. Preuss, S. Mularz, Z. Mierzwa, J. Uchański, B. Szczechowski, Z. Kurczyński , P. Sawicki, i inni

W następnych kadencjach Towarzystwem PTF (które w 1984 roku zmieniło nazwę na Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji - PTFiT) przewodniczyli:

- doc. W. Sztompke (1970 – 1974),
- doc. J. Wapiński (1974 – 1982),
- prof. Z. Sitek (1983 – 1989),
- prof. J. Jachimski (1989 – 2001),
- prof. A. Bujakiewicz (2002 -).

W połowie lat 60-tych XX wieku, wraz z rozwojem fotogrametrii analitycznej i wdrażaniem technologii analitycznych do produkcji fotogrametrycznej, powstała w Polsce potrzeba uzupełniania wiedzy w tym zakresie.

W 1966 roku pod patronatem prof. M.B. Piaseckiego i doc. T. Wyszukowskiego utworzony został w ramach PTF, Zespół Opracowań Analitycznych, zrzeszający kilkunastu entuzjastów w dziedzinie fotogrametrii analitycznej (z różnych uczelni i z produkcji).

Aktywnymi członkami tego Zespołu byli między innymi, L. Pęczek, W. Mierzwa, A. Majde, C. Wajrak, M. Godlewski, S. Janiszewski, M. Gałda, A. Rymarowicz, A. Bujakiewicz, E. Wanot-Świtek.

W ramach działalności tego Zespołu,

- członkowie organizowali dokształcające seminaria, wykłady, z zakresu wybranych zagadnień matematyki, teorii metod fotogrametrii analitycznej, a także w miarę możliwości, zapraszali cenionych fotogrametrów z Europy.**

Ważnym podkreślenia jest rola dr. Teodora Blachuta (polskiego pochodzenia) kierownika Sekcji Fotogram. w National Research Council of Canada, który zainteresował się pionierską działalnością Zespołu Fotogrametrii Analitycznej w Polsce i wspomagał rozwój polskich fotogrametrów, poprzez zorganizowanie stypendiów na prowadzenie tam prac badawczych, w różnych okresach lat 70-tych. W tamtych latach była to dla nas wielka szansa i pomoc.

Sekcja ta była unikalną placówką w skali światowej. Opracowano tam wiele nowych podejść fotogrametrii analitycznej (między innymi, blokowej aerotriangulacji niezależnego modelu i niezależnych wiązek, rozwiązania teoretycznego i budowy pierwszego prototypu autografu analitycznego, orthophoto).

Osiągnięcia dr Blachuta dla rozwoju światowej fotogrametrii oraz jego rolę dla rozwoju polskiej kadry fotogrametrycznej znalazły wyraz w wielu tytułach i godnościach przyznanych przez różne kraje, w tym Polskę (Członek zagraniczny PAN, Honorowy Członek SGP, Doktor Honoris Causa AGH, dyplom honorowego Członkostwa PTFiT)

Duże zasługi i osiągnięcia dla rozwoju światowej fotogrametrii ma także drugi nasz rodak, działający na terenie Kanady - dr inż. Jerzy Zarzycki, absolwent Wydziału Geodezji i Kartografii (specjalność Fotogrametria) PW.

W okresie wieloletniego pełnienia funkcji Szefa Państwowej Służby Geodezyjnej w Kanadzie, rozwinął metody numerycznego opracowania map fotogr.

Dr Zarzycki jest wielkim przyjacielem i wsparciem polskich fotogrametrów. W dowód wysokiego uznania Jego dokonań otrzymał wiele honorowych odznaczeń na arenie międzynarodowej, w tym także Polski (między innymi Tytuł Honorowego Profesora przyznany przez Senat Politechniki Warszawskiej).

Coraz wyższa automatyzacja opracowań w świecie oraz rozwój fotogrametrii analitycznej znalazły także odbicie w badaniach i produkcji fotogrametrycznej w Polsce. Zapoczątkowane po wojnie prace fotogr. zostały przejęte przez powstałe Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametryczne (PPF), którego głównym zadaniem było opracowanie metodami fotogrametrycznymi mapy kraju w skali 1:25 000 i 1:10 000.

Opracowano i wdrażano instrumentalne, a następnie analityczne technologie fotogrametryczne w PPF, COGiK, IGiK i innych przedsiębiorstwach.

Równolegle wykonywano wiele prac badawczych w różnych zakresach stosowania fotogrametrii, na kilku uczelniach.

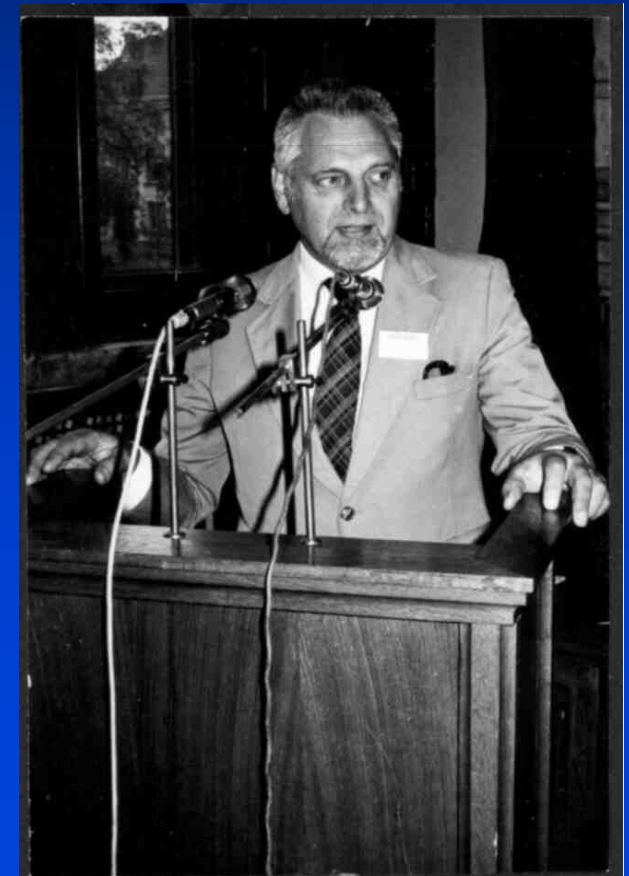
Zmiany ustrojowe w Polsce oraz wdrożenie technologii fotogrametrii cyfrowej w połowie lat 90-tych, umożliwiły rozwój wielu nowych technologii, bazujących nie tylko na obrazach lotniczych lecz także na wysokorozdzielczych obrazach satelitarnych, wykorzystujących dane georeferencyjne pozyskane w trakcie nalotu i pozwalające generować produkty fotogrametryczne nowej generacji.

Równoległa automatyzacja metod i technologii teledetekcyjnych, bazujących na różnych zdalnych zobrazowaniach, poszerzyła liczbę zastosowań i zainteresowanych użytkowników.

W trakcie 80-letniego okresu istnienia PTF - PTFiT, istotną rolę spełniały organizowane sympozja i konferencje.

- W okresie międzywojennym odbywały się każdego roku jednodniowe zjazdy PTF, z których raporty były publikowane w 'Przeglądzie Fotogrametrycz.'**
- W latach 1957 - 1987, zorganizowano 9 sympozjów naukowych na różne wybrane tematy zastosowań fotogrametrycznych, w Warszawie, Krakowie i Katowicach.**
- W latach 90-tych ogólnopolskie sympozja organizowane w ramach PTFiT odbywały się co dwa lata, na podobnych zasadach jak w okresie poprzednim.**

Symposium PTFiT Kraków 1984

Przewodn. P.T.F. Z. Sitek

- Od 2000 roku organizowane są Ogólnopolskie Sympozja dwóch typów, tzw. fotogrametryczne (w latach parzystych 2000, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010) oraz geoinformacyjne (w latach nieparzystych 2001, 2003, 2005, 2007, 2009).

Wartym podkreślenia jest uregulowanie w 2000 roku pozycji 'Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji', popularnej w naszym środowisku serii wydawniczej, o statusie monografii naukowej, umożliwiającej publikowanie recenzowanych artykułów, za które uzyskuje się 4 punkty KBN. Seria Wydawnicza 'Archiwum...', którego Redaktorem naczelnym jest prof. Z. Kurczyński, jest wydawana corocznie w nakładzie około 200 egzemplarzy.

Działalność PTFiT na arenie międzynarodowej
trwa już 80 lat – od września 1930 roku, kiedy -

- na III Kongresie Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego (MTF) w Zurichu, PTF zostało Członkiem MTF, a prof. K. Weigel, kierujący 16-osobową polską delegacją PTF, został wybrany przewodniczącym dwóch połączonych Komisji MTF;
- w 1932 roku, na między kongresowym spotkaniu we Wiedniu, Polsce powierzono przewodnictwo Komisji V (tematy kształcenia), prof. Warchałowski zostaje przewodniczącym, a prof. Wilczkiewicz sekretarzem;

- na IV i V Kongresie MTF (1934 – Paryżu, 1938- Rzym) uczestniczyły także liczne polskie delegacje, które przedstawiły raport narodowy i stoisko wystawowe (opracowania polskiej ekspedycji z Spitsbergen i Grenlandii, mapy z wykopalisk w Gnieźnie);
- na Kongresach MTF, VI i VIII (1948 - Haga, 1956 - Sztokholm), były obecne kilku-osobowe polskie grupy, pomimo braku członkostwa w MTF ;
- pierwszy formalny udział polskiej delegacji PTF, pod przewodnictwem prof. Piaseckiego i doc. Sztompke (po ponownym przyjęciu do MTF) , nastąpił w 1960 roku na IX Kongresie w Londynie, z prezentacją sprawozdania do V komisji oraz 5 referatów;

- na następnych Kongresach, X, XI i XII, XIII (1964 – Lizbona, 1968 – Lozanna, 1972 – Ottawa, 1976 - Helsinki), oraz w kadencjach pomiędzy nimi, udział polskich fotogrametrów staje się coraz bardziej aktywny.

W 1964 r. Polsce powierzono kierownictwo Komisji VI (Szkolenia, terminologia i bibliografia), przew. - doc. W. Sztompke , sekretarz - A. Linsenbarth (funkcje te sprawowali do 1974 roku.

W organizacji XII Kongresu w Ottawie czynny udział brali Polacy mieszkający w Kanadzie – dr Blachut (koordynator programu naukowego), dr. Zarzycki oraz prof. Sitek przebywający tam czasowo.

- W 1974 roku, kierownictwo Komisji VI MTF objął prof. Z. Sitek, a sekretarzem został dr J. Jachimski. Ponowne zatwierdzenie tych funkcji nastąpiło na XIII Kongresie w Helsinkach w 1976 roku. Funkcje te sprawowali do 1980 roku.

W ramach tej kadencji , zorganizowano w 1975, 1978 r. w Krakowie Sympozja Komisji VI, a także opracowano 'Definicje terminów fotogrametrycz. ' oraz zainicjowano prace nad wielojęzycznym słownikiem Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.

Kongres ISPRS 1964

Lizbona

Kongres ISPRS 1968 Lozanna

Kongres ISPRS 1968 Lozanna

Kongres ISPRS 1968 Lozanna

Kongres ISPRS 1968 Lozanna

Symposium Kom. VI ISPRS Kraków 1975

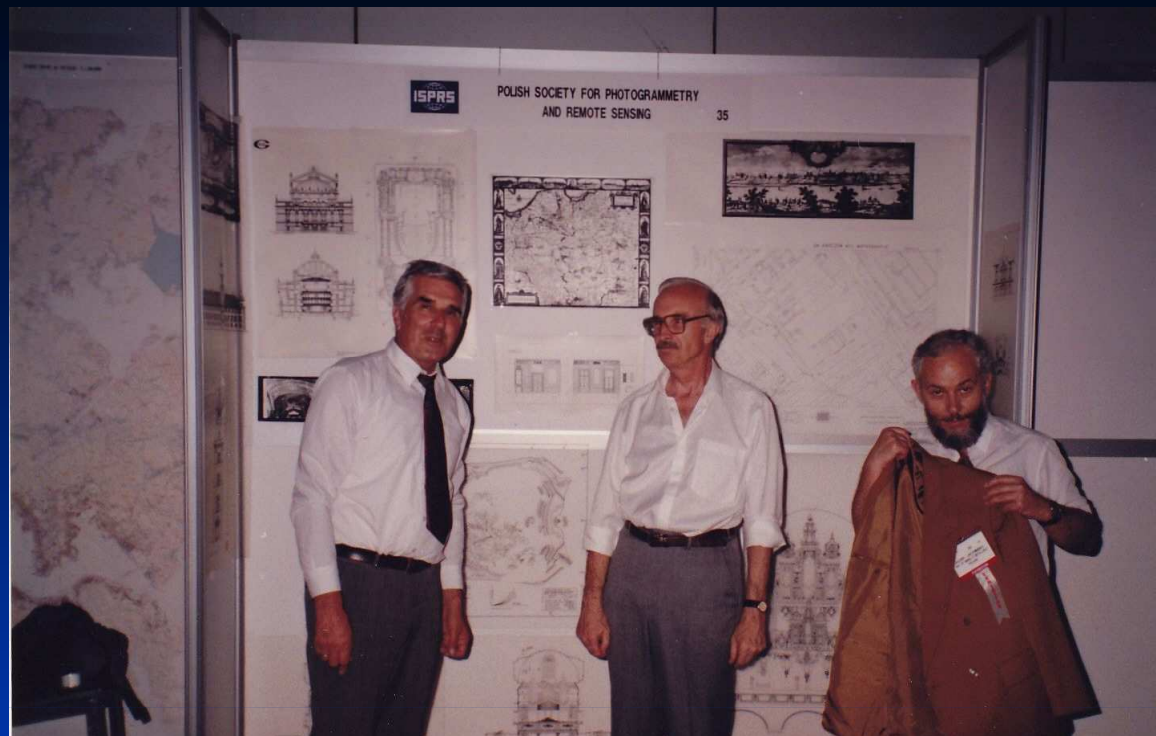

- Kongres XIV (1980 – Hamburg), zgromadził dużą grupę polskich fotogrametrów, którzy przedstawili kilkanaście referatów w różnych Komisjach.

W czasie Kongresu zatwierdzona została nowa rozszerzona nazwa MTF tj MTFiT - ISPRS, a także zainicjowane zostało publikowanie wszystkich referatów kongresowych w wydawnictwie 'International Archives for Photogrammetry and Remote Sensing'.

- Następne Kongresy, tj. XV, XVI oraz XVII odbywały się w Rio de Janeiro (1984), Kyoto (1988), oraz w Waszyngtonie (1992). Pomimo odległych miejsc Polska była reprezentowana przez delegatów PTFiT, wywodzących się z uczelni i przedsiębiorstw.

Kongres ISPRS Waszyngton 1992

Kongres ISPRS 1992 Waszyngton

Kongres ISPRS 1992 Waszyngton

- W kolejnych Kongresach XVIII, XIX, XX, XXI, które odbywały się we Wiedniu (1996), Amsterdamie (2000), Istambule (2004) oraz Pekinie (2008) brały udział coraz liczniejsze grupy polskich specjalistów, prezentując swoje dokonania naukowe i technologiczne na różnych sesjach tematycznych.

W trakcie XVIII Kongresu we Wiedniu, przyznane zostały przez ISPRS - międzynarodowe nagrody „Eduard Dolezal Award 1996” - dwie indywidualne (A. Bujakiewicz, R. Kaczyński) oraz jedna zbiorowa (dla Zespołu fotogrametrów z AGH pod przewodnictwem J. Jachimskiego).

Kongres ISPRS 1996 Wiedeń

Kongres ISPRS Wiedeń 1996

Kongres ISPRS Wiedeń 1996

Kongres ISPRS Wiedeń 1996

Nagrody DOLEZALA Kongres ISPRS Wiedeń 1996

Kongres ISPRS 1996 Nagroda DOLEZALA

Kongres ISPRS 1996 Nagroda DOLEZALA

Kongres ISPRS 1996 Nagroda DOLEZALA

Kongres ISPRS 2004 İstanbul

Kongres ISPRS 2008 Pekin

W dniu 4 lipca 2010 roku, na Uniwersytecie Wiedeńskim, w miejscu założenia ISPRS przez **Eduarda Dolezala w 1910 roku**, odbyły się uroczystości **100-lecia powstania ISPRS**.

Z tej okazji odbyła się uroczysta sesja, na której prof. O. Altan, aktualny prezydent ISPRS, wręczył nagrody kilku poprzednim prezydentom ISPRS (byli to prof. G. Konecny, dr F. Doyle, prof. K. Torlegard, prof. S. Murai, Mr L.W. Fritz, prof. J. Trinder, prof. J. Dowman), a także nowo mianowanym Członkom Honorowym ISPRS. Wśród tych ostatnich znalazł się nasz rodak **dr inż. Jerzy Zarzycki**, który był przez kilka kadencji we władzach ISPRS.

Trzy osoby (A. Bujakiewicz, Z. Kurczyński, K. Pyka) reprezentowały PTFiT w tych wspaniałych uroczystościach.

100 lat ISPRS Wiedeń 2010

Członkowie PTFiT , poza funkcjami sprawowanymi w ISPRS (prezydent i sekretarz Komisji, Chair kilku Grup Roboczych w różnych Komisjach), pełnili także funkcje w innych międzynarodowych organizacjach i stowarzyszeniach. Dla przykładu, prof. J. Jachimski był od 1992 roku członkiem prezydium CIPA, a w latach 1999-2000 jej Sekretarzem Generalnym. Za swoją działalność został mianowany Członkiem Honorowym CIPA.

Aktywność polskich fotogrametrów na arenie międzynarodowej - to także ich wieloletnia praca w licznych zagranicznych projektach produkcyjnych oraz uniwersyteckich w wielu krajach, głównie afrykańskich (Libia, Nigeria, Irak, Kuwejt, RPA Zimbabwe, Zambia i inne). Wiedza i doświadczenie zawodowe i dydaktyczne naszych specjalistów wspomagały tam rozwój w zakresie wdrażania technologii fotogrametrycznych, a także umożliwiały odpowiednie kształcenie geodetów na uniwersytetach krajów rozwijających się.